ECLI:LV:AT:2026:0629.11860007018.13.L

Lieta Nr.11860007018, SKK-302/2026

Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2026. gada 29. jūnijā

Senāts šādā sastāvā: senatori Jānis Rozenbergs, Aija Branta, Māris Leja,

iepazinies ar apsūdzētās /Persona A/, viņas aizstāvja zvērināta advokāta Aināra Lezdiņa, kā arī apsūdzētās /Persona B/ aizstāvju zvērinātas advokātes Jeļenas Averinskas un advokāta Vadima Iļasova kasācijas sūdzībām par Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 20. oktobra spriedumu, atzīst, ka ir pamats atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Apsūdzētā /Persona A/ un viņas aizstāvis savās kasācijas sūdzībās lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu daļā par /Persona A/ atzīšanu par vainīgu un izbeigt krimināprocesu šajā daļā.

Pamatojot kasācijas sūdzībā izteikto lūgumu, apsūdzētā /Persona A/ norādījusi, ka apelācijas instances tiesa nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 327. panta otro daļu, jo: 1) nav konstatēts apsūdzētās tiešs nodoms un nav izvērtēts Krimināllikuma 34. panta otrās daļas regulējums par noziedzīga rīkojuma izpildi kā apstākli, kas atbrīvo no krimināatbildības; 2) nepamatoti konstatēta noziedzīgā nodarījuma izdarīšana personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, jo nav ņemtas vērā sūdzības iesniedzējas dienesta subordinācijas attiecības ar līdzapsūdzēto, kā arī spriedumā nav norādīts grupas dalībnieču vienošanās saturs, laiks un mērķis; 3) nepamatoti konstatēta mantkārīga nolūka esība; 4) nav pamatota būtiska kaitējuma esība; 5) nav identificētas konkrētas nepatiesas ziņas dokumentos un nav pamatota Krimināllikuma 327. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma priekšmeta esība.

Sūdzībā norādīts arī uz būtiskiem procesuāliem pārkāpumiem lietas izskatīšanā apelācijas instances tiesā: 1) pierādījumi nav vērtēti kopumā un savstarpējā sakarībā, pierādījumu vērtēšanā pārkāptas Krimināprocesa likuma 128. pantā noteiktās prasības; 2) nav nodrošinātas Krimināprocesa likuma 20. panta otrajā daļā noteiktās apsūdzētās personas tiesības uz aizstāvību pirmstiesas krimināprocesā, liedzot sūdzības iesniedzējai aizturēšanas laikā saziņu ar aizstāvi, kā arī nepamatoti noraidīts lūgums izsaukt un nopratināt aizstāvi par šo pārkāpumu; 3) nav izvērtēts liecinieku liecību iegūšanas tiesiskums, ignorējot pierādījumus par liecinieku psiholoģisku ietekmēšanu, līdz ar to pieļauts Krimināprocesa likuma 130. panta trešās daļas pārkāpums; 4) tiesa pēc savas iniciatīvas nav pieprasījusi un izvērtējusi operatīvās darbības materiālus, kas satur būtiskus pierādījumus par reidu faktisko norisi, līdz ar to pieļauts Krimināprocesa likuma 500. panta sestās daļas pārkāpums; 5) tiesa pārlikusi pierādīšanas pienākumu uz apsūdzēto, tādējādi pārkāpjot Krimināprocesa likuma 19. panta otrajā daļā un 126. panta otrajā daļā noteikto; 6) tiesa nav izvērtējusi darba laika uzskaites tabulu nozīmi un pretrunas tabulās iekļautajās ziņās, kā arī spriedumu pamatojusi ar nepārbaudāmiem atvasinātiem pierādījumiem; 7) krimināprocesā nav nodrošināta apsūdzētās sensitīvo veselības datu aizsardzība, līdz ar ko

pārkāptas Kriminālprocesa likuma 12. panta prasības; 8) pieļauts Kriminālprocesa likuma 14. pantā noteikto tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpums.

Pamatojot kasācijas sūdzībā izteikto lūgumu, apsūdzētās /Persona A/ aizstāvis A. Lezdiņš norādījis, ka apelācijas instances tiesa: 1) pieļāvusi būtiskus procesuālos pārkāpumus, pierādījumu vērtēšanā neievērojot Kriminālprocesa likuma 19. panta, 124. panta piektās daļas, 126. panta, 128. panta trešās daļas nosacījumus,nav motivējusi, kāpēc vieni pierādījumi nav atzīti par ticamiem, bet priekšroka dota citiem pierādījumiem, kuri aizstāvības ieskatā ir apšaubāmi; 2) nav pienācīgi izvērtējusi aizstāvības argumentus par kriminālprocesa uzsākšanas pamatā esošā Iekšējās drošības biroja 2018. gada 25. jūlija ziņojuma pieļaujamību un ticamību; 3) apsūdzētās /Persona A/ darbības nepamatoti kvalificējusi pēc Krimināllikuma 327. panta otrās daļas, jo nepamatoti konstatēta noziedzīgā nodarījuma izdarīšana grupā, kā arī mantkārīga nolūka esība.

Apsūdzētās /Persona B/ aizstāvji savā kasācijas sūdzībā lūdz pilnībā atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Pamatojot kasācijas sūdzībā izteikto lūgumu, aizstāvji norādījuši, ka apelācijas instances tiesas spriedums nav tiesisks un pamatots šādu apsvērumu dēļ: 1) tiesa pieļāvusi Krimināllikuma 17., 18., 19. un 20. panta pārkāpumus, tiesas konstatētā noziedzīgā nodarījuma aprakstā vienās epizodēs identificējot apsūdzēto /Persona B/ kā noziedzīgā nodarījuma izdarītāju, bet citās – kā organizētāju; 2) apsūdzēto personu darbības nepamatoti kvalificētas pēc Krimināllikuma 327. panta otrās daļas, jo šajās darbībās nav noziedzīga nodarījuma sastāva; 3) pieļauti būtiski Kriminālprocesa likuma pārkāpumi – pārkāpts 19. pantā nostiprinātais nevainīguma prezumpcijas princips, 124. panta piektajā daļā noteiktais pierādīšanas standarts, 127. panta pirmajā daļā un 128. pantā noteiktās pierādījumu vērtēšanas prasības, jo nav izslēgtas šaubas par apsūdzētās vainu un pierādījumi vērtēti selektīvi; 4) apelācijas instances tiesa nav izpildījusi Senāta 2024. gada 29. aprīļa lēmumā dotos norādījumus par pierādījumu vērtēšanu kopumā un savstarpējā sakarībā; 5) nav ievērotas Kriminālprocesa likuma 564. panta ceturtajā un astotajā daļā noteiktās prasības apelācijas instances tiesas nolēmuma saturam, jo spriedumā tiesas atzinumi par apelācijas sūdzību un protesta pamatotību norādīti deklaratīvi, nevis juridiski motivēti.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.^{1} panta pirmo daļu tiesa atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību, ja kasācijas sūdzība vai protests neatbilst šā likuma 569., 571., 572. panta un 573. panta pirmajā daļā minētajām prasībām.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmajai daļai pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas protesta vai sūdzības iesniegšana Augstākajā tiesā par tāda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā vai arī tā grozīšanu juridisku iemeslu dēļ. Šī panta trešā daļa noteic, ka kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

No kasācijas sūdzību satura izriet, ka būtiska tajās ietverto argumentu daļa, lai gan formāli pamatota ar norādēm uz Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumiem, pēc būtības ir vērsta uz apelācijas instances tiesas veikto pierādījumu vērtējuma un no tā izdarīto faktisko secinājumu apstrīdēšanu.

Sūdzībās norādītie argumenti par tieša nodoma neesību, noziedzīga nodarījuma izdarīšanu personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, mantkārīga nolūka esību, konkrētu nepatiesu ziņu ietveršanu dokumentos, reidu faktisko norisi, darba laika uzskaites tabulu nozīmi, Iekšējās drošības biroja 2018. gada 25. jūlija ziņojuma vērtējumu, liecinieku iespējamu ietekmēšanu, kā arī liecinieku liecību, sakaru datu, dienesta transportlīdzekļu izmantošanas datu un citu pierādījumu novērtējumu pēc būtības ir vērsti uz atkārtotu lietā esošo pierādījumu izvērtēšanu. Šādi sūdzībās ietvertie argumenti neatbilst Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmajā un trešajā daļā noteiktajām kasācijas instances tiesas kompetences robežām.

Pārsūdzētajā spriedumā tiesa ir norādījusi, kādos dokumentos un kādas ziņas atzītas par patiesībai neatbilstošām, kā arī sniegusi vērtējumu par šo dokumentu juridisko nozīmi Krimināllikuma 327. panta izpratnē. No pārsūdzētā sprieduma neizriet, ka apelācijas instances tiesa būtu pārlikusi pierādīšanas pienākumu uz apsūdzētajām, tiesa notiesājošo spriedumu pamatojusi ar lietā pārbaudīto pierādījumu vērtējumu.

Pretēji kasācijas sūdzībās norādītajam, no pārsūdzētā sprieduma izriet, ka apelācijas instances tiesa ir vērtējusi pierādījumus kopumā un savstarpējā sakarībā, norādījusi, kādus apstākļus tā atzīst par pierādītiem, kā arī pamatojusi, kāpēc nepiekrīt pirmās instances tiesas secinājumiem.

Senāts norāda, ka pierādījumu ticamības jēdziens un novērtēšanas prasības ir noteiktas Kriminālprocesa likuma 128. pantā, taču izvēle, kuriem pierādījumiem ticēt, bet kuriem ne, ir tās tiesas kompetencē, kas izspriež lietu pēc būtības (sk. *Senāta 2019. gada 27. decembra lēmuma lietā Nr. SKK-433/2019, ECLI:LV:AT:2019:1227.11089238414.8.L, 9. punktu*). Tas, ka sūdzību iesniedzēji nepiekrīt apelācijas instances tiesas pierādījumu vērtējumam un no tā izdarītajiem secinājumiem, pats par sevi neliecina par Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu.

Tādējādi arī šajā daļā kasācijas sūdzībās faktiski pausta nepiekrišana tiesas sniegtajam pierādījumu vērtējumam, nevis norādīts uz kasācijas kārtībā pārbaudāmu tiesību normu pārkāpumu. Ievērojot minēto, Senāts atzīst, ka kasācijas sūdzību argumenti šajā daļā faktiski pauž sūdzību iesniedzēju neapmierinātību ar tiem secinājumiem, kādus izdarījusi apelācijas instances tiesa, izvērtējot lietā esošos pierādījumus, un ir vērsti uz to, lai panāktu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanu nevis juridisku, bet faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmo daļu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 572. pantu kasācijas sūdzībā un protestā jāiekļauj tajā izteikto prasību pamatojums ar norādi uz Krimināllikuma pārkāpumu vai šā likuma normu būtisku pārkāpumu.

Attiecībā uz sūdzībās norādītajiem procesuālajiem pārkāpumiem – tiesību uz aizstāvību ierobežošanu pirmstiesas procesā, operatīvās darbības materiālu nepieprasīšanu, sensitīvo veselības datu aizsardzību un atvasinātu pierādījumu izmantošanu – Senāts atzīst, ka sūdzībās nav pamatots, kā šie apgalvotie pārkāpumi noveduši pie nelikumīga vai netaisnīga nolēmuma (sk. Kriminālprocesa likuma 575. panta trešo daļu). Ar vispārīgu norādi uz iespējamu procesuālu pārkāpumu nav pietiekami, lai atzītu, ka kasācijas sūdzībā ir ietverts Kriminālprocesa likuma būtiska pārkāpuma juridiskais pamatojums Kriminālprocesa likuma 572. panta izpratnē. Līdz ar to, nevērtējot šādu pārkāpumu esību vai neesību, Senāts atzīst, ka kasācijas sūdzības šajā daļā neatbilst Kriminālprocesa likuma 572. panta prasībām.

Minētais ir pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.^{1} panta pirmo daļu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.^{1} panta otrās daļas 2. punktu tiesa var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību, ja, izvērtējot kasācijas sūdzībā vai protestā minētos argumentus, nerodas šaubas par pārsūdzētā nolēmuma tiesiskumu un izskatāmajai lietai nav būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā.

Attiecībā uz sūdzībās ietvertajiem argumentiem par Krimināllikuma 34. panta otrās daļas nepiemērošanu, dienesta subordinācijas attiecību nozīmi un būtiska kaitējuma nekonstatēšanu, Senāts secina, ka apelācijas instances tiesas konstatētie faktiskie apstākļi neapstiprina priekšnoteikumus Krimināllikuma 34. panta otrās daļas piemērošanai. Savukārt dienesta subordinācijas attiecības pašas par sevi neizslēdz personas dalību noziedzīga nodarījuma izdarīšanā personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, ja tiesa, izvērtējot lietas apstākļus, šādu vienošanos ir konstatējusi. Krimināllikuma 327. panta otrās daļas piemērošana konkrētajā lietā pamatota ar citām tiesas konstatētām kvalificējošām pazīmēm, tādēļ arguments par būtiska kaitējuma neesību neietekmē noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju.

Arī sūdzībā norādītais par Krimināllikuma Vispārīgās daļas normu pārkāpumu, tiesas konstatētā noziedzīgā nodarījuma aprakstā apsūdzēto /Persona B/ identificējot gan kā izdarītāju, gan kā organizētāju, nerada šaubas par pārsūdzētā sprieduma tiesiskumu. No pārsūdzētā sprieduma izriet tiesas atzinums par apsūdzēto kopīgu rīcību personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās.

Tāpat nav pamata atzīt, ka apelācijas instances tiesa būtu pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 564. panta ceturtās un astotās daļas prasības. Pārsūdzētajā spriedumā ir sniegti motīvi par apelācijas sūdzību un protesta pamatotību, norādīti tiesas secinājumi par apstākļiem, kuriem ir izšķiroša nozīme lietas izlemšanā, un tiesību normu piemērošanu. Apstāklis, ka tiesa nav detalizēti atbildējusi uz katru aizstāvības argumentu tādā apjomā, kā to vēlas sūdzību iesniedzēji, pats par sevi nenozīmē, ka spriedums nav motivēts.

Sūdzībās norādītais par tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpumu arī nerada pamatu kasācijas tiesvedības ierosināšanai, jo apelācijas instances tiesa šo apstākli ir vērtējusi un ņēmusi vērā, nosakot sodu.

Ievērojot minēto, Senāts atzīst, ka kasācijas sūdzību argumenti šajā daļā nerada šaubas par pārsūdzētā nolēmuma tiesiskumu un izskatāmajai lietai nav būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā, jo kasācijas sūdzības

argumenti šajā daļā nav saistīti ar tiesu praksē nozīmīgu tiesību normu interpretāciju.

Minētais ir pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību šajā daļā saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 573.[1] panta otrās daļas 2. punktu.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 573. panta trešo un piekto daļu, 573.[1] panta pirmo daļu un otrās daļas 2. punktu, Senāts

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Lēmums nav pārsūdzams.

J.Rozenbergs A.Branta M.Leja